

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. vasario 21 d.*

„Reglamentas (EB) Nr. 1206/2001 — Bendradarbiavimas renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose — Tiesioginis įrodymų rinkimas — Eksperto paskyrimas — Pavedimas, kuris iš dalies vykdomas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo valstybės narės teritorijoje, o iš dalies kitos valstybės narės teritorijoje“

Byloje C-332/11

dėl *Hof van Cassatie* (Belgija) 2011 m. gegužės 27 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2011 m. birželio 30 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

ProRail BV

prieš

Xpedys NV,

FAG Kugelfischer GmbH,

DB Schenker Rail Nederland NV,

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen NV

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teisėjai A. Borg Barthet, M. Ilešič (pranešėjas), J.-J. Kasel ir M. Berger,

generalinis advokatas N. Jääskinen,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *ProRail BV*, S. atstovaujamos *advocaat* Van Moorlehem,

— *Xpedys NV*, *DB Schenker Rail Nederland NV* ir *Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen NV*, atstovaujama *advocaat* M. Godfroid,

— Belgijos vyriausybės, atstovaujamos J.-C. Halleux ir T. Materne,

* Proceso kalba: olandų.

- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir J. Vláčil,
 - Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos K. Petersen,
 - Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes,
 - Šveicarijos vyriausybės, atstovaujamos D. Klingele,
 - Europos Komisijos, atstovaujamos A.-M. Rouchaud-Joët ir R. Troosters,
- susipažinęs su 2012 m. rugsėjo 6 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1206/2001 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose (OL L 174, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 121) išaiškinimu.
- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant bendrovės *ProRail BV* (toliau – *ProRail*) ir bendrovių *Xpedys NV* (toliau – *Xpedys*), *FAG Kugelfischer GmbH* (toliau – *FAG*), *DB Schenker Rail Nederland NV* (toliau – *DB Schenker*) bei *Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen NV* (toliau – *SNCB*) ginčą dėl traukinio, vykusio iš Belgijos į Nyderlandus, avarijos.

Teisinis pagrindas

Reglamentas (EB) Nr. 1206/2001

- 3 Remiantis Reglamento Nr. 1206/2001 2 konstatuojamąja dalimi, „kad vidaus rinka veiktų tinkamai, teismų tarpusavio bendradarbiavimas renkant įrodymus turėtų pagerėti, o svarbiausia turėtų tapti paprastesnis ir spartesnis“.
- 4 Šio reglamento 6 ir 7 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:
 - „(6) Iki šiol nėra jokio dokumento dėl įrodymų rinkimo, kuris įpareigotų visas valstybes narės. 1970 m. kovo 18 d. Hagos konvencija dėl įrodymų civilinėse arba komercinėse bylose paėmimo užsienyje taikoma tik tarp Europos Sąjungos 11 valstybių narių.
 - (7) Kadangi dažnai prieš priimant sprendimą civilinėje ar komercinėje byloje iki teismo vienoje valstybėje narėje būna labai svarbu surinkti įrodymus kitoje valstybėje narėje, Bendrijos veikla negali būti apribota tik teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse ar komercinėse bylose perdavimu <...>. Dėl to būtina toliau gerinti valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimą įrodymų rinkimo srityje.“
- 5 Minėto reglamento 15 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:
 - „Kad būtų lengviau rinkti įrodymus, teismui valstybėje narėje pagal jo valstybės narės teisę turėtų būti sudaryta galimybė rinkti įrodymus tiesiogiai kitoje valstybėje narėje, jeigu jai priimtina tai, ir prašomosios valstybės narės centrinės įstaigos arba kompetentingos institucijos nustatytais sąlygomis.“

6 Reglamento Nr. 1206/2001 1 straipsnyje „Taikymo sritis“ nustatyta:

„1. Šis reglamentas taikomas civilinėms ar komercinėms byloms, kai valstybės narės teismas pagal tos valstybės teisės nuostatas prašo:

- a) kitos valstybės narės kompetentingo teismo surinkti įrodymus; arba
- b) [leisti] tiesiogiai surinkti įrodymus kitoje valstybėje narėje.

2. Prašymas negali būti rengiamas siekiant gauti įrodymų, kurie nėra skirti naudoti jau prasidėjusiame ar numatomame teismo procese.

3. Šiame reglamente sąvoka „valstybė narė“ – tai valstybės narės, išskyrus Daniją.“

7 Pagal Reglamento Nr. 1206/2001 3 straipsnį „Centrinė įstaiga“:

„1. Kiekviena valstybė narė paskiria centrinę įstaigą, atsakingą už:

- a) informacijos teikimą teismams;
- b) visų problemų, kurios gali atsirasti dėl prašymo, sprendimą;
- c) prašymo persiuntimą kompetentingam teismui išimties tvarka, prašančiojo teismo reikalavimu.

2. Federacinė valstybė, valstybė, kurioje yra kelios teisinės sistemos, arba savarankiškus teritorinius vienetus turinti valstybė gali paskirti daugiau kaip vieną centrinę įstaigą.

3. Kiekviena valstybė narė taip pat paskiria šio straipsnio 1 dalyje minėtą centrinę įstaigą arba vieną ar kelias kompetentingas institucijas, kurios bus atsakingos už sprendimų dėl prašymų pagal šio reglamento 17 straipsnį priėmimą.“

8 Šio reglamento II skyriuje, skirtame prašymams surinkti įrodymus perduoti ir vykdyti, yra 3 skirsnis „Prašomojo teismo renkami įrodymai“, kurį sudaro minėto reglamento 10–16 straipsniai.

9 Reglamento Nr. 1206/2001 10 straipsnyje „Bendrosios nuostatos dėl prašymo vykdymo“ nustatyta:

„1. Prašomasis teismas prašymą vykdo nedelsdamas, tačiau ne vėliau kaip per 90 dienų nuo prašymo gavimo dienos.

2. Prašomasis teismas prašymą vykdo pagal savo valstybės narės teisę.

<...>“

10 17 straipsnyje, kuriuo reglamentuojamas prašančiojo teismo tiesiogiai atliekamas įrodymų rinkimas, numatyta:

„1. Jeigu teismas prašo, kad įrodymai būtų tiesiogiai renkami kitoje valstybėje narėje, jis prašymą paduoda šio reglamento 3 straipsnio 3 dalyje minėtai tos valstybės centrinei įstaigai arba kompetentingai institucijai <...>.

2. Tiesiogiai įrodymai gali būti renkami tik savanorišku pagrindu, nesiimant prievartinių priemonių.

Jeigu tiesioginis įrodymų rinkimas reiškia, kad asmuo turi būti apklaustas, prašantysis teismas informuoja tą asmenį, kad apklausa vyks savanorišku pagrindu.

3. Įrodymus renka teisėjas arba bet kuris kitas asmuo, toks kaip ekspertas, kuris bus paskirtas pagal prašančiojo teismo valstybės narės teisę.

4. Per 30 dienų nuo prašymo gavimo dienos prašomosios valstybės narės centrinė įstaiga arba kompetentinga institucija informuoja prašantįjį teismą, ar prašymas yra priimtinas, o prireikus, kokiomis sąlygomis pagal jos valstybės narės teisę turi būti įvykdytas <...>.

Pirmiausia centrinė įstaiga arba kompetentinga institucija gali paskirti savo valstybės narės teismą dalyvauti renkant įrodymus, kad būtų užtikrintas tinkamas šio straipsnio ir nustatytų sąlygų taikymas.

Centrinė įstaiga arba kompetentinga institucija skatina naudoti tokias ryšio technologijas, kaip vaizdo konferencijos ir telekonferencijos.

5. Centrinė įstaiga arba kompetentinga institucija gali atsisakyti [leisti] tiesiogiai rinkti įrodymus tik tuo atveju, jeigu:

- a) prašymas nepriklauso šio reglamento taikymo sričiai, kuri nurodyta šio reglamento 1 straipsnyje;
- b) prašyme nėra visos reikalingos informacijos pagal šio reglamento 4 straipsnį; arba
- c) tiesioginis įrodymų rinkimas prieštarauja jo valstybės narės pagrindiniams teisės principams.

6. Nepažeisdamas šio straipsnio 4 dalyje nustatytų sąlygų, prašantysis teismas prašymą vykdo pagal savo valstybės narės teisę.“

- 11 Reglamento Nr. 1206/2001 21 straipsnio 2 dalyje, kuria reglamentuojama sąsaja su valstybių narių pasirašytais arba ateityje pasirašytinomis sutartimis ar susitarimais, nustatyta:

„Šis reglamentas netrukdo dviem valstybėms narėms arba keletui jų taikyti arba sudaryti sutartis ar susitarimus dėl tolesnio įrodymų rinkimo palengvinimo, jeigu jie neprieštarauja šiam reglamentui“.

Reglamentas (EB) Nr. 44/2001

- 12 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 t., 4 t., p. 42) 31 straipsnyje nustatyta:

„Prašymas dėl laikinųjų, įskaitant ir apsaugos, priemonių, kurias numato tos valstybės įstatymas, taikymo gali būti paduotas valstybės narės teismui, net jeigu pagal šį Reglamentą kitos valstybės narės teismai turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės.“

- 13 Reglamento Nr. 44/2001 III skyriuje „Teismo sprendimų pripažinimas ir vykdymas“ yra 32 straipsnis, kuriame numatyta:

„Šiame reglamente „teismo sprendimas“ reiškia bet kokią valstybės narės teismo sprendimą, nepaisant to kaip jis yra įvardijamas, įskaitant dekretą, įsakymą, nutartį ar teismo įsakymą, taip pat ir teismo pareigūno nurodymą dėl sumokėtino žyminio mokesčio bei išlaidų, susijusių su bylos nagrinėjimu.“

- 14 To reglamento 33 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Vienoje valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas turi būti pripažintas kitoje valstybėje narėje nereikalaujant pradėti kokio nors specialaus proceso.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 15 2008 m. lapkričio 22 d. prekinis traukinys, vykstantis iš Belgijos į Nyderlandus, prie Amsterdamo (Nyderlandai) nuvažiavo nuo bėgių.
- 16 Dėl šio įvykio teismo procesai buvo pradėti ir Belgijos, ir Nyderlandų teismuose. Procesas Nyderlandų teismuose, į kuriuos dėl bylos nagrinėjimo iš esmės kreipėsi *ProRail*, siekdama Nyderlandų geležinkelių tinklo patirtų nuostolių atlyginimo, šioje byloje nenagrinėjamas.
- 17 Ginčas pagrindinėje byloje, kurioje į Belgijos teismus buvo kreiptasi dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, kilo tarp bendrovės *ProRail NV* ir kitų keturių su minėta avarija susijusių bendrovių, t. y. *Xpedys*, *FAG*, *DB Schenker* ir *SNCB*.
- 18 *ProRail*, turinti buveinę Utrechte (Nyderlandai), valdo pagrindinius Nyderlandų geležinkelius ir sudaro prieigos susitarimus su geležinkelių bendrovėmis, kaip antai *DB Schenker*.
- 19 *DB Schenker*, taip pat turinti buveinę Utrechte, yra privati geležinkelių transporto paslaugų įmonė; jos geležinkelio riedmenų parką sudaro vagonai, kuriuos ji iš pradžių, 2001 m., nuomojosi iš *SNCB*, turinčios buveinę Briuselyje (Belgija).
- 20 Pasak *DB Schenker* ir *SNCB*, *Xpedys*, kurios buveinė taip pat yra Briuselyje, 2008 m. gegužės 1 d. perėmė šių *DB Schenker* vagonų nuomotojos statusą.
- 21 *FAG*, turinti buveinę Šveinfurte (Vokietija), yra vagonų dalių, kaip antai ašių, ašių guolių, ašių dėžių ir ašių korpusų, gamintoja.
- 22 Po įvykio, t. y. 2009 m. vasario 11 d., *DB Schenker* pateikė *Rechtbank van koophandel te Brussel* (Briuselio komercinis teismas) pirmininkui prašymą paskirti ekspertą procese dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo bendrovėms *Xpedys* ir *SNCB*, kaip dalies vagonų, susijusių su minėta avarija, nuomotojoms. Į šį procesą įstojo *ProRail* ir *FAG*. Per procesą *ProRail* minėto teismo paprašė prašymą skirti ekspertą pripažinti nepagrįstu arba tuo atveju, jei ekspertas vis tiek būtų paskirtas, apriboti jo pavedimą įpareigojant jį nustatyti tik vagonams padarytą žalą, nurodyti jam atlikti ekspertizės, susijusios su visu Nyderlandų geležinkelių tinklu, ir nurodyti pavedimą atlikti pagal Reglamento Nr. 1206/2001 nuostatas.
- 23 2009 m. gegužės 5 d. nutartimi *Rechtbank van koophandel te Brussel* pirmininkas *DB Schenker* prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones pripažino pagrįstu. Jis paskyrė ekspertą ir apibrėžė jo pavedimo, kurio didžioji dalis turėjo būti atlikta Nyderlanduose, apimtį. Ekspertizės tikslais ekspertas turėjo nuvykti į avarijos vietą Nyderlanduose ir į visas kitas vietas, kur galėjo surinkti naudingą informaciją, kad galėtų nustatyti įvykio priežastis, vagonams padarytą žalą ir jos dydį. Be to, jam buvo pavesta nustatyti kai kurių vagonų techninių dalių gamintojo tapatybę ir pateikti išvadą apie šių dalių būklę, taip pat apie vagonų pakrovimo būdą ir faktinę apkrovą kiekvienai ašiai. Galiausiai jis turėjo ištirti *ProRail* eksploatuojamą geležinkelių tinklą bei infrastruktūrą ir pateikti nuomonę, ar ši infrastruktūra galėjo lemti avariją, ir kiek.
- 24 *ProRail* pareiškė apeliacinį skundą dėl minėtos nutarties *Hof van beroep te Brussel* (Briuselio apeliacinis teismas) ir paprašė visų pirma eksperto skyrimą pripažinti nepagrįstu, o jei šis prašymas nebūtų patenkintas – apriboti Belgijos eksperto pavedimą, įpareigojant jį tik nustatyti vagonams padarytą žalą tiek, kiek šį pavedimą galima atlikti Belgijoje, neleisti atlikti jokios ekspertizės, susijusios su Nyderlandų geležinkelių tinklu ir geležinkelių infrastruktūra, ir parengti jokio „atsiskaitymo“ tarp šalių arba, jei būtų patvirtinta būtinybė skirti ekspertą, nurodyti jam pavedimą Nyderlanduose atlikti pagal Reglamente Nr. 1206/2001 numatytą procedūrą.

- 25 *Hof van beroep te Brussel* atmetus apeliacinį skundą kaip nepagrįstą, *ProRail* pareiškė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme, remdamasi Reglamento Nr. 1206/2001 1 ir 17 straipsnių ir Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsnio nesilaikymu.
- 26 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar tais atvejais, kai valstybės narės teismas nori tiesiogiai surinkti įrodymus, pavyzdžiui, atlikti ekspertizę, kitoje valstybėje narėje, jis privalo pagal Reglamento Nr. 1206/2001 1 ir 17 straipsnius iš anksto paprašyti šios valstybės narės leidimo. Be to, šiam teismui kyla klausimas dėl Reglamento Nr. 44/2001 33 straipsnio 1 dalies, pagal kurią vienoje valstybėje narėje priimti teismo sprendimai yra pripažįstami kitoje valstybėje narėje nereikalaujant pradėti kokio nors specialaus proceso, reikšmės šiai bylai.
- 27 Tokiomis aplinkybėmis *Hof van Cassatie* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Reglamento [Nr. 1206/2001] 1 ir 17 straipsnius, atsižvelgiant, be kita ko, į Europos teisės aktus dėl teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo, bei į Reglamento [Nr. 44/2001] 33 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą principą, nustatantį, kad vienoje valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas turi būti pripažintas kitoje valstybėje narėje, nereikalaujant pradėti kokio nors specialaus proceso, reikia aiškinti taip, kad teismas, kuris paveda teismo ekspertui atlikti tyrimą, kai pavedimas turi būti vykdomas iš dalies valstybėje narėje, kurios teritorijoje yra teismas, o iš dalies kitoje valstybėje narėje, prieš tiesiogiai atlikdamas pastarąją pavedimo dalį privalo naudoti tik Reglamente [Nr. 1206/2001] įtvirtintą ir [jo] 17 straipsnyje nurodytą metodą, ar vis dėlto taip, kad tos šalies paskirtam teismo ekspertui taip pat gali būti pavesta atlikti iš dalies kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje atliktiną tyrimą, neatsižvelgiant į Reglamento [Nr. 1206/2001] nuostatas?“

Dėl prejudicinio klausimo

Dėl priimtimumo

- 28 *Xpedys, DB Schenker* ir *SNCB* teigia, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą nepriimtinas, nes yra visiškai hipotetinio pobūdžio ir nėra reikšmingas sprendimui pagrindinėje byloje priimti todėl, kad šioje byloje Reglamentas Nr. 1206/2001 netaikytinas.
- 29 Jos pirmiausia tvirtina, kad ekspertizę užsienyje inicijavo viena iš pagrindinės bylos šalių, o ne teismas, kaip to reikalaujama pagal Reglamento Nr. 1206/2001 1 ir 17 straipsnius. Be to, šio reglamento 17 straipsnis, aiškinamas atsižvelgiant į jo 7 konstatuojamąją dalį, taikomas, tik kai nacionalinis teismas bylą nagrinėja iš esmės, o taip šioje byloje nėra. Jos taip pat mano, kad ekspertizė užsienyje negali būti laikoma vienos valstybės narės viešosios valdžios įgyvendinimu kitos valstybės narės teritorijoje. Galiausiai Reglamento Nr. 1206/2001 taikymas sprendžiant minėtą bylą prailgintų proceso trukmę ir tai prieštarautų minėto reglamento tikslams, t. y. įrodymų rinkimo supaprastinimui ir pagreitinimui.
- 30 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką, vykstant SESV 267 straipsnyje numatytam procesui, pagrįstam aiškiu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo jurisdikcijos atskyrimu, pagrindinėje byloje nagrinėjamų faktinių aplinkybių konstatavimas bei vertinimas ir nacionalinės teisės aiškinimas bei taikymas priklauso tik nacionalinio teismo jurisdikcijai. Taip pat tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į konkrečios bylos aplinkybes, turi įvertinti Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų reikalingumą ir svarbą. Todėl iš esmės, jei pateikti klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu, Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą (žr., be kita ko, 2005 m. balandžio 12 d. Sprendimo *Keller*, C-145/03, Rink. p. I-2529, 33 punktą; 2008 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Eckelkamp ir kt.*, C-11/07, Rink. p. I-6845, 27 ir 32 punktus bei 2012 m. spalio 25 d. Sprendimo *Rintisch*, C-553/11, 15 punktą).

- 31 Taigi nacionalinio teismo pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas gali atmesti tik tada, jei akivaizdu, jog prašymas išaiškinti Sąjungos teisę visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, kai problema hipotetinė arba kai Teisingumo Teismui nežinomos faktinės aplinkybės ar teisiniai pagrindai, kad galėtų naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (žr., be kita ko, 2012 m. birželio 14 d. Sprendimo *Banco Español de Crédito*, C-618/10, 77 punktą ir minėto Sprendimo *Rintisch* 16 punktą).
- 32 Konstatuotina, kad šioje byloje taip nėra.
- 33 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą aiškiai išplaukia, kad Reglamento Nr. 1206/2001 1 ir 17 straipsnių išaiškinimas reikalingas sprendimui pagrindinėje byloje priimti, nes *Hof van Cassatie* pateiktas kasacinis skundas grindžiamas šių straipsnių pažeidimu. Taigi Teisingumo Teismui išaiškinus šiuos straipsnius, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas žinos, ar jais draudžiama pagrindinėje byloje nagrinėjamą ekspertizę, kuri iš dalies turi būti atlikta kitoje valstybėje narėje, paskirti nesiremiant minėtu reglamentu.
- 34 Kiek tai konkrečiai susiję su argumentu, kad ši pagrindinė byla nepatenka į Reglamento Nr. 1206/2001 taikymo sritį todėl, kad surinkti įrodymus nurodyta ne *ex officio*, o vienos iš šalių iniciatyva, pažymėtina, kad iš minėto reglamento 1 straipsnio 1 dalies išplaukia, jog jis taikomas tais atvejais, kai vienos valstybės narės teismas prašo kitos valstybės narės teismo surinkti įrodymus arba leisti jam tiesiogiai rinkti įrodymus kitoje valstybėje narėje, nesvarbu, kieno iniciatyva – vienos iš bylos šalių ar paties teismo.
- 35 Kalbant apie argumentą dėl negalimumo taikyti Reglamentą Nr. 1206/2001 vykstant procedūrai dėl laikinųjų apsaugos priemonių, konstatuotina, kad, remiantis šio reglamento 1 straipsnio 2 dalimi, prašymu turi būti siekiama surinkti įrodymus, kurie būtų naudojami jau prasidėjusiam ar numatomame teismo procese. Taigi minėtas reglamentas taikomas ne tik bylą nagrinėjant iš esmės, bet ir per procedūrą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo.
- 36 Dėl tvirtinimų, kad toks ekspertas, kaip pagrindinėje byloje, nevykdo viešosios valdžios funkcijų ir Reglamento Nr. 1206/2001 taikymas sprendžiant minėtą bylą pailgintų proceso trukmę, konstatuotina, kad, kaip savo išvados 32 punkte pažymėjo generalinis advokatas, šie tvirtinimai susiję su nagrinėjamos bylos esme, todėl neturi įtakos jos priimtinumui.
- 37 Esant šioms aplinkybėms, prašymas priimti prejudicinį sprendimą laikytinas priimtiniu.

Dėl esmės

- 38 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 1206/2001 1 straipsnio 1 dalies b punktas ir 17 straipsnis, taikomi kartu su Reglamento Nr. 44/2001 33 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinami taip, kad valstybės narės teismas, kuris nori, kad ekspertui pavestas įrodymų surinkimas būtų atliktas kitos valstybės narės teritorijoje, turi naudotis šiose Reglamento Nr. 1206/2001 nuostatose numatyta įrodymų rinkimo priemone, kad galėtų nurodyti surinkti įrodymus.
- 39 Pirmiausia konstatuotina, kad Reglamento Nr. 44/2001 33 straipsnis negali turėti įtakos atsakymui į prejudicinį klausimą, nes šis klausimas susijęs su kitoje valstybėje narėje esančių įrodymų rinkimu, o ne su vienos valstybės narės sprendimo pripažinimu kitoje valstybėje narėje. Taigi, siekiant atsakyti į šį klausimą, tereikia išaiškinti Reglamento Nr. 1206/2001 1 straipsnio 1 dalies b punktą.
- 40 Pažymėtina, kad, remiantis Reglamento Nr. 1206/2001 1 straipsnio 1 dalies b punktu, jis taikytinas civilinėms ar komercinėms byloms, kai kurios nors valstybės narės teismas pagal savo teisės nuostatas prašo leisti jam tiesiogiai surinkti įrodymus kitoje valstybėje narėje.

- 41 Tokio tiesioginio įrodymų rinkimo sąlygos nustatytos šio reglamento 17 straipsnyje. Remiantis šio straipsnio 1 ir 4 dalimi, tokius veiksmus galima atlikti tiesiogiai prašomojoje valstybėje narėje, gavus išankstinį tos valstybės centrinės įstaigos arba kompetentingos institucijos leidimą. Pagal minėto straipsnio 3 dalį šiuos veiksmus atlieka teisėjas arba bet kuris kitas asmuo, pavyzdžiui, ekspertas, paskirtas pagal prašančiojo teismo valstybės narės teisę.
- 42 Šiuo atžvilgiu visų pirma primintina, kad Reglamentas Nr. 1206/2001 iš principo taikytinas tik tokiu atveju, kai vienos valstybės narės teismas nusprendžia įrodymus rinkti taikydamas vieną iš šiame reglamente numatytų įrodymų rinkimo priemonių, ir šiuo atveju jis privalo laikytis su šiomis priemonėmis susijusios tvarkos (2012 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Lippens ir kt.*, C-170/11, 28 punktą).
- 43 Taip pat pažymėtina, kad pagal Reglamento Nr. 1206/2001 2, 7, 8, 10 ir 11 konstatuojamąsias dalis jo tikslas yra užtikrinti paprastą, veiksmingą ir greitą įrodymų rinkimą užsienyje. Dėl vienos valstybės narės teismo atliekamo įrodymų rinkimo kitoje valstybėje narėje negali būti uždelsiama nagrinėti nacionalines bylas. Todėl, siekiant pašalinti galimas kliūtis šioje srityje, šiuo reglamentu nustatyta visoms valstybėms narėms, išskyrus Danijos Karalystę, privaloma tvarka (žr. 2011 m. vasario 17 d. Sprendimo *Weryński*, C-283/09, Rink. p. I-601, 62 punktą ir minėto Sprendimo *Lippens ir kt.* 29 punktą).
- 44 Be to, kaip savo išvados 62 punkte pažymėjo generalinis advokatas, šiuo reglamentu ne susiaurinamos galimybės rinkti kitose valstybėse narėse esančius įrodymus, o siekiama tokias galimybes sustiprinti, skatinant teismų bendradarbiavimą šioje srityje.
- 45 Tačiau šių tikslų neatitinka toks Reglamento Nr. 1206/2001 1 straipsnio 1 dalies b punkto ir 17 straipsnio aiškinimas, kad vienos valstybės narės teismas, norintis tiesiogiai atlikti ekspertizę kitoje valstybėje narėje, privalo taikyti tuose straipsniuose numatytą įrodymų rinkimo priemonę. Tam tikromis aplinkybėmis tokią ekspertizę paskyrusiam teismui gali būti paprasčiau, veiksmingiau ir greičiau surinkti įrodymus nesiremiant minėtu reglamentu.
- 46 Galiausiai aiškinimą, kad Reglamentu Nr. 1206/2001 ne išsamiai reglamentuojamas įrodymų rinkimas užsienyje, o tik siekiama palengvinti jų rinkimą ir leidžiama naudotis kitomis priemonėmis, turinčiomis tą patį tikslą, patvirtina Reglamento Nr. 1206/2001 21 straipsnio 2 dalis, pagal kurią aiškiai leidžiamos valstybių narių sutartys arba susitarimai dėl tolesnio įrodymų rinkimo palengvinimo, jeigu jie neprieštarauja šiam reglamentui (minėto Sprendimo *Lippens ir kt.* 33 punktą).
- 47 Tačiau reikia taip pat pažymėti, kad tais atvejais, kai vienos valstybės narės paskirtas ekspertas turi atvykti į kitos valstybės narės teritoriją atlikti jam pavestos ekspertizės, tam tikromis aplinkybėmis ta ekspertizė gali turėti įtakos valstybės narės, kurioje ji turi būti atlikta, viešosios valdžios funkcijoms, pavyzdžiui, tuomet, kai ekspertizė atliekama vietose, susijusiose su tokios valdžios įgyvendinimu, arba vietose, į kurias patekti arba kuriose imtis kitų veiksmų pagal valstybės narės, kurioje ekspertizė atliekama, teisę draudžiama arba leidžiama tik įgaliotiems asmenims.
- 48 Tokiomis aplinkybėmis įrodymų rinkimo priemonė, numatyta Reglamento Nr. 1206/2001 1 straipsnio 1 dalies b punkte ir 17 straipsnyje, yra vienintelis būdas, kuriuo valstybės narės teismas galėtų atlikti ekspertizę tiesiogiai kitoje valstybėje narėje, nebent teismas, norintis paskirti ekspertizę užsienyje, nuspręstų minėtų įrodymų nerinkti ir valstybės narės būtų pasirašiusios sutartį ar susitarimą, kaip jie suprantami pagal minėto reglamento 21 straipsnio 2 dalį.
- 49 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad nacionalinis teismas, norintis paskirti ekspertizę, kuri turi būti atlikta kitos valstybės narės teritorijoje, nebūtinai privalo taikyti Reglamento Nr. 1206/2001 1 straipsnio 1 dalies b punkte ir 17 straipsnyje numatytą įrodymų rinkimo priemonę.

- 50 Tokio aiškinimo negali paneigti argumentai, pagrįsti šio reglamento priėmimo aplinkybėmis, pavyzdžiui, tuo, kad į minėtą reglamentą neįtraukta pasiūlyta nuostata, kurioje aiškiai numatyta, kad tais atvejais, kai ekspertizė turi būti atlikta užsienyje, valstybės narės teismas gali tiesiogiai paskirti ekspertą be kitos valstybės narės leidimo arba jos iš anksto neinformavęs.
- 51 Tokia nuostata iš esmės turi būti suprantama atsižvelgiant į pradinį Reglamento Nr. 1206/2001 pasiūlymą, kuriame buvo numatyta vienintelė įrodymų rinkimo priemonė – kitos valstybės narės prašomojo teismo atliekamas įrodymų rinkimas. Taigi ši nuostata, kuria neleidžiama, kad ekspertizę atliktų kitos valstybės narės teismas, buvo vienintelės įrodymų rinkimo priemonės išimtis. Tačiau tai, kad tokios nuostatos Reglamente Nr. 1206/2001 nėra, savo ruožtu nereiškia, kad nacionalinis teismas, skiriantis ekspertizę užsienyje, visada privalo taikyti tame reglamente nustatytas įrodymų rinkimo priemones.
- 52 Priešingai, nei teigia *ProRail*, tokio aiškinimo taip pat nepaneigia Teisingumo Teismo konstatavimas 2005 m. balandžio 28 d. Sprendimo *St. Paul Dairy* (C-104/03, Rink. p. I-3481) 23 punkte, kad prašymas apklausti liudytoją tokiomis aplinkybėmis, kuriomis buvo priimtas tas sprendimas, gali būti panaudotas kaip priemonė išvengti vienos valstybės narės teismo prašymų atlikti parengtinio tyrimo veiksmą kitoje valstybėje narėje perdavimą ir nagrinėjimą reglamentuojančių Reglamento Nr. 1206/2001 taisyklių, nustatančių vienodas garantijas ir pasekmes visiems bylos dalyviams, taikymo.
- 53 Kaip Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, šį konstatavimą reikia suprasti atsižvelgiant į aplinkybes, kuriomis priimtas minėtas sprendimas, t. y. kai prašymas atlikti išankstinę liudytojo apklausą, tiesiogiai adresuotas liudytojo gyvenamosios vietos valstybės narės teismui, neturėjusiam jurisdikcijos nagrinėti bylos iš esmės, galėtų būti faktiškai panaudotas kaip priemonė išvengti Reglamento Nr. 1206/2001 taisyklių taikymo, nes dėl jo kompetentingas teismas, kuriam šis prašymas ir turėtų būti pateiktas, gali netekti galimybės šio liudytojo apklausą atlikti pagal minėtame reglamente numatytas taisykles (žr. minėto Sprendimo *Lippens ir kt.* 36 punktą). Tačiau dabar nagrinėjamos bylos aplinkybės skiriasi nuo bylos, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *St. Paul Dairy*, aplinkybių, nes didžioji dalis surinktųjų įrodymų yra kitoje valstybėje narėje nei valstybė, į kurios teismą kreiptasi, tad šis teismas turi galimybę taikyti Reglamentą Nr. 1206/2001.
- 54 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 1206/2001 1 straipsnio 1 dalies b punktas ir 17 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad valstybės narės teismas, norintis, kad ekspertui pavestas įrodymų rinkimas būtų atliekamas kitos valstybės narės teritorijoje, nebūtinai privalo taikyti šiose nuostatose numatytą įrodymų rinkimo priemonę, kad galėtų nurodyti surinkti įrodymus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 55 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

2001 m. gegužės 28 d. Reglamento (EB) Nr. 1206/2001 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose 1 straipsnio 1 dalies b punktas ir 17 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad valstybės narės teismas, norintis, kad ekspertui pavestas įrodymų rinkimas būtų atliekamas kitos valstybės narės teritorijoje, nebūtinai privalo taikyti šiose nuostatose numatytą įrodymų rinkimo priemonę, kad galėtų nurodyti surinkti įrodymus.

Parašai.